

Māra Cielēna. Pilsētas māja un lauku māja

1. Lasi/klausies tekstu!

Kādā rāmā, siltā vasaras naktī Pilsētas Māja saņēmas un gribēja izdarīt to, ko jau sen bija nodomājusi. Jau sen viņa bija gribējusi mainīt dzīvesvietu. Pilsētā vienā vietā viņa bija nodzīvojusi vairāk nekā simt gadu.

“Visi ceļo apkārt,” Pilsētas Mājai arvien biežāk ienāca prātā. “Putni atlido un aizlido. Cilvēki aizbrauc un atbrauc. Kāpēc lai es stāvētu uz vietas simt gadu? Turklāt te kļūst arvien trokšņaināks.”

Pilsētas Māja sapņoja par kādu klusu, skaistu lauku nostūri. Tur saulē mirdzētu ezers, tur jauki smaržotu gaiss, tur dziedātu visvisādi putni... Sevišķi labi tur varētu justies rāmās, siltās pavasara naktīs – tādās kā šī.

“Nav ko kavēties,” Pilsētas Māja nosprieda. “Kad būšu vecāka, pārcelties uz turieni būs vēl grūtāk.”

Māja žigli aizvēra visus logus un durvis, ievāca iekšā veļu, kas žāvējās uz balkoniem, un pacēla dažas mantiņas, ko bērni bija atstājuši smilšu kastē.

Pirms došanās ceļā Pilsētas Māja aplaida apkārt skatienu, lai pārbaudītu, vai nav ko aizmirsusi. Un ieraudzīja daudzas lietas, bez kurām dzīve nebija iedomājama.

“Kaut kas traks! Es taču nevaru pamest telefonbūdiņu! Visi mani iemītnieki, kam nav telefona, skrien uz turieni zvanīt,” Pilsētas Māja nodomāja un uzmanīgi uzcēla telefonbūdiņu uz jumta. Turpat viņa novietoja arī tramvaja pieturu ar visu soliņu un vienu sliežu posmu, avīžu kiosku un laternu stabu.

Gluži dabiski, Pilsētas Māja ņēma līdzi arī to vīksnu, kas auga pavisam tuvu pie sienas un vienmēr lūkojās iekšā pa logiem. Šo un to māja salika arī uz balkoniem.

Pamatīgi apkrāvusies ar mantām, Pilsētas Māja devās ceļā. Viņa centās soļot pa ielu līganā, vienmērīgā solī. Neviena no mājiniekiem nepamodās. Gluži otrādi, viņu miegs kļuva dziļāks, sapņi – saldāki. Viņi sapņoja, ka ziloņu mugurā ceļo pa brīnumainām, svešām zemēm. Brīžam ziloņi apstājās un sakārtoja nešļavu. (Tas notika tad, kad tramvaja sliežu gabali draudēja iekerties elektrības vados un Pilsētas Mājai vajadzēja sliedes piespiest pie sava jumta.)

Lēnām, mierīgi, bez īpašiem sarežģījumiem Pilsētas Māja aizsoļoja līdz pilsētas robežai. Nu vajadzēja pāriet pāri tiltam, kas savieno upes krastus. Tad viņa jau būs laukos un varēs izvēlēties jaunu dzīvesvietu.

Bet Pilsētas Māja uzreiz netika tiltam pāri. Uz tā kāds jau bija uzgājis.

Kas tur stāvēja?

Tur stāvēja Lauku Māja.

Dīvaini gan! Bija sagadījies tā, ka tieši šajā siltajā, rāmajā naktī arī Lauku Māja bija nolēmusi īstenot senu nodomu. Arī Lauku Māja kāroja mainīt dzīvesvietu. Vairāk nekā simt gadus viņa bija nostāvējusi klusā mežmalā.

“Jauki jau te ir,” Lauku Māja visai bieži prātoja. “Vienmēr svaigs gaiss. Un kādi saullēkti! Bet visi apkārt te stāsta ceļojumu stāstus. Un tad man jāstāv klusu.”

Viņai negribējās stāvēt klusu tad, kad žagatas žadzina, vējš šalc un vārdes kurkst ceļojuma stāstus.

Lauku Māja deva klusu mājienu visai savai saimei – kūtij, pirtiņai, siena šķūnim, malkas šķūnītim, pagrabam un pat mazmājiņai. Visi sakārtojās ceļam. Tas nebūt nebija viegli, jo sētā un tuvākajā apkārtnē bija daudz Lauku Mājai piederīgu lietu. Turklāt tad, kad Lauku Māja aplaida apkārt pēdējo skatienu, lai pārbaudītu, vai nav aizmirsts kāds bišu strops vai malkas klucis, viņa saprata, ka nedosies ceļā bez līkā bērza, paplaukušā ievu krūma un lielā akmens, kas izskatās pēc baznīciņas.

Kad Lauku Māja ar visu saimi devās ceļā, jumti bija ielīkuši no mantu smaguma.

Iet bija gaužām grūti, bet neviens nekurnēja, jo visi kāroja apskatīt pasauli.

Lauku Māja un tās ceļabiedri centās iet vienmērīgā gaitā, bet bieži vien nācās apstāties. Dažbrīd pirtiņai no jumta sāka slīdēt nost lielais akmens, citreiz kūts nespēja saturēt visus taku un celiņu gabalus, ko krustām šķērsām bija pārkrāvusi pāri sava jumta korei.

Bet mājinieki nepamodās. Viņi sapņoja, ka liela kamieļu karavāna nes viņus caur bagātām, krāšņām zemēm. Kamieļi ik pēc brīža apstājās, lai ceļinieki varētu noplūkt pa gardam auglim.

Pēc kāda laika Lauku Māja nonāca pie upes, kas atdala laukus no pilsētas, un uzgāja uz tilta.

Pilsētas Māja un Lauku Māja ieraudzīja viena otru gandrīz vienlaikus.

“Žēlīgais Dievs!” Pilsētas Māja nodomāja. “Tā nu gan ir apkrāvusies! Un bērni arī līdzi.” (Šķūnīšus un mazmājiņas viņa noturēja par nepilngadīgām ēkām.)

Savukārt Lauku Māja, ar satraukumu uz pilsētnieci raudzīdamās, klusībā ievaimanājās:

“Ak tu tētīt! Kas viņai tie par dzelžiem uz jumta? Saskrāpēs vēl debesis! Un kāpēc mazmājiņa nesoļo pati, bet ir uzcelta uz jumta?” (Telefonbūdiņu viņa bija noturējusi par mazmājiņu.)

Kad abas ceļotājas bija nodomājušas šīs domas, viņām prātā ienāca citas.

Pilsētas Māja sprieda:

“Šitā svešiniece gan nespēs atrast vietu. Viņai jau būtu jātaisa debesskrāpis – jāceļ visi tie bērni cits pēc cita uz sava jumta. Kā īstās augstceltnes smietos, kad to ieraudzītu!”

Savukārt Lauku Māja nodomāja:

“Ar tik trūcīgu mantu nastu laukos tai pilsētniecei nebūs nekāda iztikšana. Un kā mežs smietos, kad redzētu šito caurspīdīgo mazmājiņu!”

Un tad, kad šīs domas bija galā, ceļotājām galvā atkal sarosījās citas.

“Kādi tai laucinieci skaisti koki uz jumta!” Pilsētas Māja nodomāja un atcerējās: “Bet es nepaņēmu līdzīgu kaimiņsētas kastaņu, kas vienmēr birdināja ziedus uz manas piebūves nojumes, lai tie nepakļūtu zem rīteņiem. Kastaņa tūlīt ziedēs...”

Bet Lauku Māja tūlīt atminējās:

“Es taču nepaņēmu līdzīgu atbalsi, kas mīt birzītē! Ko viņa bez mums iesāks?! Viņa taču atbalso tikai mūsu mājas skaņas.”

Un gandrīz reizē abas pagriezās atpakaļ. Abas steidzās un tāpēc drusku sakratīja gulētājus. Viņiem likās, ka ziloņu rindai un kamieļu karavānai, kas nes viņus caur svešām zemēm, pakaļ dzenas niknu karotāju pulki.

Tomēr neviens no gulētājiem nepamodās. Tikai tad, kad mājas nostājās vecajās vietās, mājinieki pa miegam atviegloti nopūtās, jo viņiem šķita, ka ziloņi un kamieļi ir izbēguši vajātājiem un viņi atkal ir drošībā. Un visi mierīgi gulēja tālāk līdz pašam rītam.

(Cielēna, Māra. *Pilsētas pasakas un pasaules pasakas*. Rīga : Preses Nams, 2001)

Vai tekstā bija vārdi, kurus tu nesapрати?

2. uzdevums. Atbildi uz jautājumiem! Informāciju meklē tekstā!

Kādas mājas ir minētas tekstā?

Kur katra no mājām gāja?

Kāpēc mājas gāja prom no savām dzīvesvietām?

Kāpēc mājas ņēma līdzīgu dažādas lietas?

Kāpēc mājas atgriezās savās dzīvesvietās?

Ko tev nozīmē mājas?

3. uzdevums. Atrodi tekstā un noraksti, ko katra māja paņēma līdzi!

Pilsētas Māja	Lauku Māja

4. uzdevums. Kura no mājām tev patika labāk? Kāpēc? Pastāsti!

5. uzdevums. Padomā un atbildi! Kur tu gribētu labāk dzīvot – laukos vai pilsētā? Kāpēc?

6. uzdevums. Padomā un atbildi! Ko tu paņemtu līdzi, ja tev vajadzētu doties prom? Kāpēc tieši šīs lietas?

7. uzdevums. Uzzīmē savu sapņu māju! Apraksti to!

Mana sapņu māja

